

وقف
چشمه همیشه جاری

بسمه تعالی

توصیه های وقفی

سازمان اوقاف و امور خیریه
اداره کل اوقاف و امور خیریه استان خراسان رضوی

۱- آنچه از وقف باید بدانیم:

❖ **معنای اصطلاحی "وقف":**

اگر شخصی، مال یا اموالی را (که دارای دوام و ماندگاری است)، برای همیشه در جهت امر خیر و عام المنفعه ای قرار دهد، این عمل را **وقف** می نامند.

❖ **انواع وقف:**

- الف) از نظر "نحوه اداره":** ۱- **متصرفی:** توسط ادارات اوقاف اداره می شوند.
- ۲- **غیرمتصرفی:** توسط اشخاص با نظارت قانونی ادارات اوقاف اداره می شوند.
- ب) از نظر "موقوف علیهم":** ۱- **وقف عام:** وقف بر مصالح عامه و یا عموم (مانند وقف بر ایتمام)
- ۲- **وقف خاص:** وقف بر شخص یا اشخاص معین (مانند وقف بر اولاد)
- ج) از نظر "نحوه مصرف":** ۱- **وقف انتفاع:**
- ۲- **وقف منفعت:**
- ❖ لازم به ذکر است، **وقف دارای ارکان و شرایطی** می باشد که رعایت آنها در صحت وقف الزامی است.

۲- مراحل انجام وقف:

- ۱- مراجعه به **دفتر مشاوره وقف و امور خیریه** اداره کل اوقاف و امور خیریه استان جهت راهنمایی و مشاوره
- ۲- ارائه اسناد معتبر راجع به مالکیت اشخاص نسبت به مال مورد وقف و بررسی آن توسط مشاور
- ۳- تهیه پیش نویس وقفنامه در مورد نحوه و موضوع وقف، شرایط، معرفی متولی و ناظر و ...
- ۴- تنظیم وقف نامه عادی با امضای دو یا چند شاهد
- ۵- معرفی به دفتر اسناد رسمی جهت تنظیم وقف نامه رسمی

- ❖❖ **قانون اوقاف** از قدیمی ترین قانونهای مصوب در ایران می باشد که اولین قانون اوقاف، پس از پیروزی انقلاب مشروطیت در سال ۱۳۲۸ هجری قمری به تصویب مجلس شورای ملی وقت رسیده است. (۱۲۸۵ هجری شمسی)
- ❖❖ "ریاست" سازمان اوقاف و امور خیریه مؤذن از ولایت فقیه (حاکمیت) باشند. (اذن شرعی تصرف در موقوفات)
- ❖❖ هر چیز که با بقاء آن بتوان از آن استیفاء منفعت (بهره برداری و استفاده) نمود، قابل وقف می باشد. حتی تجهیزات و لوازم منزل مانند فرش و ... که بر اماکن عمومی می توان وقف کرد.
- ❖❖ پشتوانه و استحکام قانونی "وقف" بیشتر از سایر موضوعات عام المنفعه، مانند نذر، حبس، وصیت و ... می باشد.
- ❖❖ متولی بودن فرزندان واقف، به معنی وقف اولادی و یا وقف "خاص" بودن نیست.
- ❖❖ جهت وقف اموال، حتماً با اهل خبره و یا دفاتر مشاوره وقف ادارات کل اوقاف و امور خیریه مشورت و اقدام شود.
- ❖❖ تصرف بدون اذن شرعی و قانونی اموال وقفی، در حکم غصب بوده و موجب ابطال فرایض دینی و مذهبی است.
- ❖❖ وقف اموال، دائم (مؤبد) است؛ اما حبس، موقت (تا مدت زمان مشخص) می باشد.
- ❖❖ جهات (نیات) وقف، بسیار گسترده و پویا است که می توان در هر نیت عام المنفعه مشروعی وقف نمود. (در امور مذهبی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و ...) مثلاً وقف بر انرژی هسته ای - محیط زیست و ...
- ❖❖ در اموال وقفی، سه اقدام منع شرعی و قانونی دارد: ۱- بیع (خرید و فروش) ۲- به ارث رسیدن ۳- به رهن گذاشتن
- ❖❖ مستأجر بعد از پایان مدت اجاره در عین مستأجره حقی ندارد و اگر از نظر قانونی حقی برای او منظور شده باشد، می تواند مطالبه نماید؛ ولی شرعاً باید بعد از پایان مدت اجاره بلافاصله ملک را تخلیه نماید.
- ❖❖ مستأجر بعد از انقضای مدت اجاره قبلی، شرعاً حق ندارد بدون تجدید اجاره در آن تصرف کند.
- ❖❖ متصرفین موقوفاتی که می دانند متولی یا اداره اوقاف به تصرف آنها راضی نیست، و یا اینکه مدت قرارداد اجاره آنها منقضی شده و بدون اذن ملک وقفی را تصرف دارند، فرایض دینی شان مثل نماز خواندن در آن مکان غصبی باطل است.
- ❖❖ مستأجر لازم است مال الاجاره و حقوق موقوفه را به ارزش واقعی پرداخت نماید و بنا به فتوای شرعی چنانچه مال الاجاره کمتر از ارزش واقعی باشد به عنوان دین در ذمه مستأجر باقی می باشد.